



DEBRECENI EGYETEM

LUKÁCSNÉ MARINKA MELINDA

A TÁNCHÁZ MÓDSZER, MINT HUNGARIKUM

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A TÁNCHÁZ MÓDSZER A HUNGARIKUMOK KÖZÖTT

„Hungarikum: gyűjtőfogalom, amely egységes osztályozási, besorolási és nyilvántartási rendszerben olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye,

a, b, c, d,...

e, Kulturális örökség:

1. A táncház módszer, mint a szellemi kulturális örökség átörökítésének magyar modellje



Magyar Közlöny 2012. évi 42. száma:
a magyar nemzeti értékekről és a
hungarikumokról közölt 2012. évi
XXX. törvény szerint

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE



A táncház klasszikus értelemben vett hagyományos formája a mezőségi **Szék** településről ered, ahol a fiatalok hetente több alkalommal és a település több helyszínén egyszerre is szerveztek összejöveteleket.

Fotó: Magyar Néprajzi Lexikon 4.
621. old.



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE



Fotó:

<http://blog.dds.hu/2011/12/09/v-asas-tancegyuttes-uj-friss-erok/>



- Ezt az 1970-es években még élő néphagyományként dokumentált jelenséget próbálták meg a budapesti táncfolkloristák, koreográfusok adaptálni.
- Az elsők között **Novák Ferenc** a budapesti Bihari Táncgyűttes akkori vezetője széki mintára hozott létre Budapesten táncházat.

A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

Az első tapasztalatok:

- a résztvevő együttesek tagjai a korábban megtanult koreográfiák táncfolyamatain kívül nem képesek improvizatív jelleggel táncolni, úgy, mint ahogyan a mintaként tapasztalt széki táncalkalmakon a fiatalok tették.



Fotó: www.numismatics.hu

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

Ennek következtében **Martin György** és vele együtt **Tímár Sándor** olyan pedagógiai módszert dolgoztak ki, amellyel a felgyűjtött táncok az eredetihez hűen és élvezhetően megtanulhatók.



Martin György gyűjtés közben.
Felsőzsolca (Borsod m.), 1957.
Fotó: Pesovár Ernő, MTA ZTI Néptánc
Archívum, fotótára: Tf 506



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

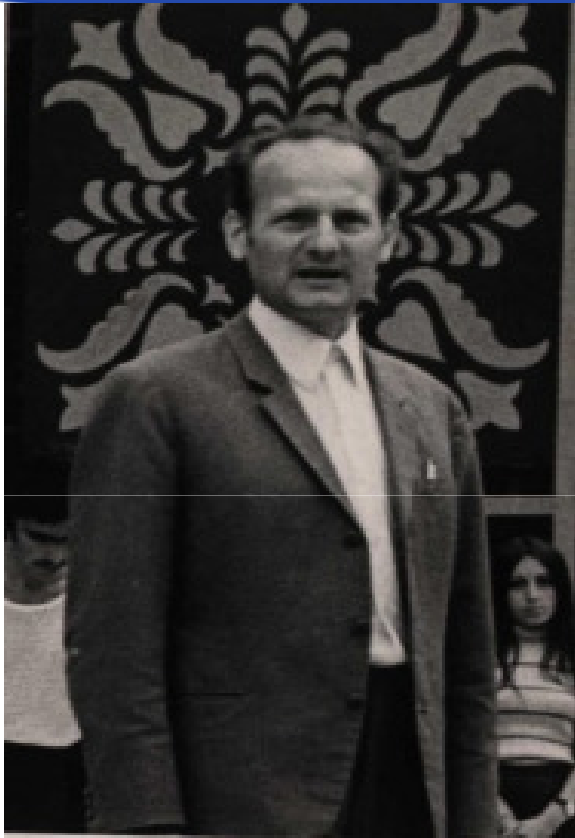


Mindehhez hozzájárult:
Halmos Béla és Sebő Ferenc felvállalta az autentikus népzene elsajátítását, ezzel együtt megvalósította a kialakulóban lévő táncházak zenei kíséretének alapját is.

Fotó: Szalay Zoltán felvétele
http://www.terasz.hu/main.php?id=egyeb&cikk_id=16076&page=cikk



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE



Minek köszönhető a módszer népszerűsége?

- **Tímár Sándor** szorgalmazására nyilvánossá tették a táncházat a laikus emberek számára is,
- feltételezték, hogy bárki el tudja sajátítani az egyes tánclépéseket.

Fotó:

<http://bartokdance.hu/tancegyuttas/az-alapitastol-napjainkig/>



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

- Az egyre gyakoribbá és népszerűvé váló szórakozási lehetőség ekkor nemcsak az újdonsága miatt volt sikeres, hanem az akkori rendszerben egy újszerű eszközként értelmezték a nemzeti és ezzel együtt a közép-európai kötődés kifejezésére.
- Ehhez kapcsolódva indult el a népzenei mozgalom is, amely több együttes megalakulását eredményezte: pl. a Muzsikás és a Téka népzenei együttesek .



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE



A történeti háttérrel
Jávorszky Béla Szilárd
2013-ban megjelent
kötete:

- Halmos - Sebő
 - Muzsikás
 - Ghyimes
- Csík zenekar
- Lajkó Félix



Fotó: Szalay Zoltán felvétele
http://www.terasz.hu/main.php?id=egyeb&cikk_id=16076&page=cikk

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

A TÁNCHÁZ MÓDSZER

A táncház egy jellegzetesen közép-európai jelenség, amely a XX. század magyar fiatalságának identitáskereső és azt megtaláló mozgalma volt.



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉ HÁTTERE

Népzenei és néptáncmozgalomként indult, azonban a 80-as évekre olyan teljes népművészeti mozgalommá nőtte ki magát, amelyben a résztvevők – a Kárpát-medence paraszti kultúra bármelyik ágát művelve – hátat fordíthatnak a XX. század elidegenedett, embertelenné váló nagyvárosainak, és a paraszti közösségek emberközeli világát, annak életérzését választják.



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

A határon túli magyaroknál is egyre elterjedtebbé váltak a táncházak, amelyek esetében a kisebbségi léthelyzetből fakadóan még intenzívebb volt a nemzeti jelleg kihangsúlyozása.



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

A módszer a természetes hagyományozódás megszűnésével a hagyományok átadása az oktató-, és nevelő munka részévé vált, módszertani értelemben pedig az oktatás jelentős része lett.



A TÁNC HÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

A tánc körformában való oktatása alapvetően pedagógiai szempontból emelendő ki, hiszen a kézfogás, amely által az összetartó erő kifejeződik, illetve az arccal a kör közepe felé fordulás az együvé tartozás érzetét nyújtja, a védettség érzetét kelti.



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

Sajátos társadalmi réteg kirajzolódását követhettük, amelyben a táncházas mozgalom fiatalsága a stilizált népművészeti ruhakölteményekben és kockás ingben, illetve farmer nadrágban jelentek meg.



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

A mozgalom a résztvevőknek óriási erőt és tartást adott, az amerikai Woodstock jelenséghez hasonlított.



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME



A TÁNCHÁZ MÓDSZER TÖRTÉNETI HÁTTERE

A mozgalom később meghatározta az elszármazott és a határainkon belül élő magyarság identitásformálását is.



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

A TÁNCHÁZ MOZGALOM

Lehetőségek:

- a Kárpát-medence magyarságának és nemzetiségeinek táncagyományával ismerkedhetünk meg,
- ugyanígy népdalokat sajátíthatunk el,
- a népi hangszeres zenével való megismerkedés,
- közösséghez való tartozás érzete.



A TÁNCHÁZ MOZGALOM



- közösségformáló erő
- szórakozási lehetőség
- alapvető mozgáskészségek fejlesztése
 - ritmusérzék fejlesztése
 - előadói készség fejlesztése



A KÖRFORMA

- női
- férfi
- vegyes



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

OKTATÓKÉPZÉS

Magyar Táncművészeti Főiskola:

- Néptánc Tanszék:
 - Táncművész alapszak néptánc szakirány
 - Néptáncművész mesterszak
 - Táncos és próbavezető alapszak néptánc szakirány
 - Tánctanár mesterszak



<http://www.mtf.hu/index.php?id=1412771492>

OKTATÓKÉPZÉS

Magyar Táncművészeti Főiskola:

- Táncművészképző Intézet
- Néptánc Tanszék:
 - Táncművész alapszak néptánc szakirány
 - Néptáncművész mesterszak
 - Táncos és próbavezető alapszak néptánc szakirány
 - Tánctanár mesterszak

<http://www.mtf.hu/index.php?id=1412771492>



OKTATÁS

OKJ-S KÉPZÉSEK

FÓTI NÉPMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA
ÉS GIMNÁZIUM
NYÍREGYHÁZI MŰVÉSZETI
SZAKKÖZÉPISKOLA

NÉPTÁNC CSOPORTVEZETŐI
TANFOLYAMOK ÉS TÁNCHÁZ VEZETŐI
KÉPZÉSEK

TÁNC- ÉS
DRÁMAPEDAGÓGIAI
SZAKIRÁNYÚ
TOVÁBBKÉPZÉS

ALAPFOKÚ
MŰVÉSZETOKTATÁSI
INTÉZMÉNYEK



LEHETŐSÉGEK: TÁNCHÁZ VEZETÉS

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

NÉPTÁNCÉGYÜTTESEK

Amatőr együttesek:

- Alba Regia Táncegyüttes (Székesfehérvár)
- Bartók Táncegyüttes (Budapest)
- Bihari János táncegyüttes (Budapest)
- Forrás Néptáncegyüttes (Százhalombatta)
- Debreceni Népi Együttes (Debrecen)
- Nyírség Táncegyüttes (Nyíregyháza)
- Jászság Népi Együttes (Jászberény)



Profi együttesek:

- Magyar Állami Népi Együttes
- Duna Táncegyüttes
- Honvéd Együttes

NÉPZENEI EGYÜTTESEK



Bürkös zenekar
Csík zenekar
Galga zenekar
Szalonna és bandája...



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

KÜLFÖLDI NÉPTÁNCGYÜTTESEK

Gyöngyösbokréta Néptáncgyűttes
(Montreal, Kanada)

Hargita Nemzeti Székely Népi
Egyűttes (Csíkszereda, Románia)

Ilodvai Selymes Péter

Néptáncgyűttes (Nagyida, Szlovákia)

Figurás Néptánccsoport (Bern, Svájc)

Rezeda Táncgyűttes (Frankfurt,
Németország)

- magyar bálók
- magyar estek
- szállodai rendezvények
 - klubestek
 - nemzeti ünnepek
- szilveszteri mulatságok
- táncház-workshop és néptánc-módszertani oktatás



TÁNCHÁZTALÁLKOZÓ

- Országos Táncháztalálkozó és Kirakodóvásár 1982-től minden év tavaszán.
- A népzene, néptánc és a tárgyalkotó népművészet seregszemléje.
- A Kárpát-medence magyarságát és a hazai nemzetiségeket bemutatva.
(tanchaztalalkozo.hu)



TÁNCHÁZTALÁLKOZÓ



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

TÁNCHÁZTALÁLKOZÓK KÜLFÖLDÖN

- meghívott vendégek fellépése
- saját és vendég táncgyűttesek fellépése
- tánctanítás felnőtteknek
- tánctanítás gyermekeknek
- népzenei koncertek
- magyaros ételek
- kétnyelvű propaganda



XIII. Bécsi Magyar Táncháztalálkozó
13. Ungarisches Tanzhaustreffen in Wien
5. November 2011

14.30 - 16.30 Gyermektáncház / Kindertanzhaus
16.30 - 18.30 Nemeselés / Filzen für Kinder
16.30 - 19.00 Tánctanítás felnőtteknek
Tanzunterricht für Erwachsene
19.30 Gála / Galaabend
utána Táncház / anschließend Tanzhaus

Meghívott vendégeink / Mitwirkende:
SZÉSZCSÁVÁSI szerenka (authentische Dorfweisen aus Transylvanien), Németi Dónos és szerenka, Sötét szerenka, Bush Folk Band, Fehér Noémi és Járosi Attila, Fűzők Tímea és György, Jóna Bambi, Gaschler Beáta és Kovács Norbert Csabi, Muska Ilonka és György, Napraforgók bécsi magyar táncgyűjtés, Úrnők, Csereők, Delfinok táncgyűjtésük valamint Rébert Vanda



Balassi Institute
Collegium Hungaricum
Wien


Ünnepek
1107/911

Belépő / Eintritt: € 5,- / € 2,-
Collegium Hungaricum, 1020 Wien, Hofburgstr. 1
www.collegium-hungaricum.at, Tel.: 0110-4 00 81

<http://www.napraforgok.at/tanchaz>

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

FESZTIVÁLOK - TÁNCHÁZ



**XV.
KÁLLAI KETTŐS
NÉPTÁNCFESZTIVÁL**

1991. október 4—5—6.

MEGHÍVÓ

PROGRAM:

Október 4-én, pénteken

17.00 órákor Megnyitó
SZAKMAI BEMUTATÓ

20.30 órákor TÁNCHÁZ

Október 5-én, szombaton

9.30 órákor Együttesek bemutatkozása a szabadtéri színpadon.

14.30 órákor SZAKMAI BEMUTATÓ

18.30 órákor Vidéki bemutatók:
Biri,
Balkány,
Bököny,
Nagykálló,
Nyíregyháza művelődési intézményeiben.

21.30 órákor TÁNCHÁZ a nagykállói művelődési központban.
Muzsikál a TÉKA együttes.

Október 6-án, vasárnap

9.30 órákor Együttesek bemutatkozása a szabadtéri színpadon.

14.00 órákor Táncos felvonulás a postától a főtérig.

15.30 órákor EREDMÉNYHIRDETÉS és GÁLAMŰSOR a művelődési központ színháztermében.

Közreműködnek:
a néptáncfesztiválon résztvevő külföldi és hazai együttesek.

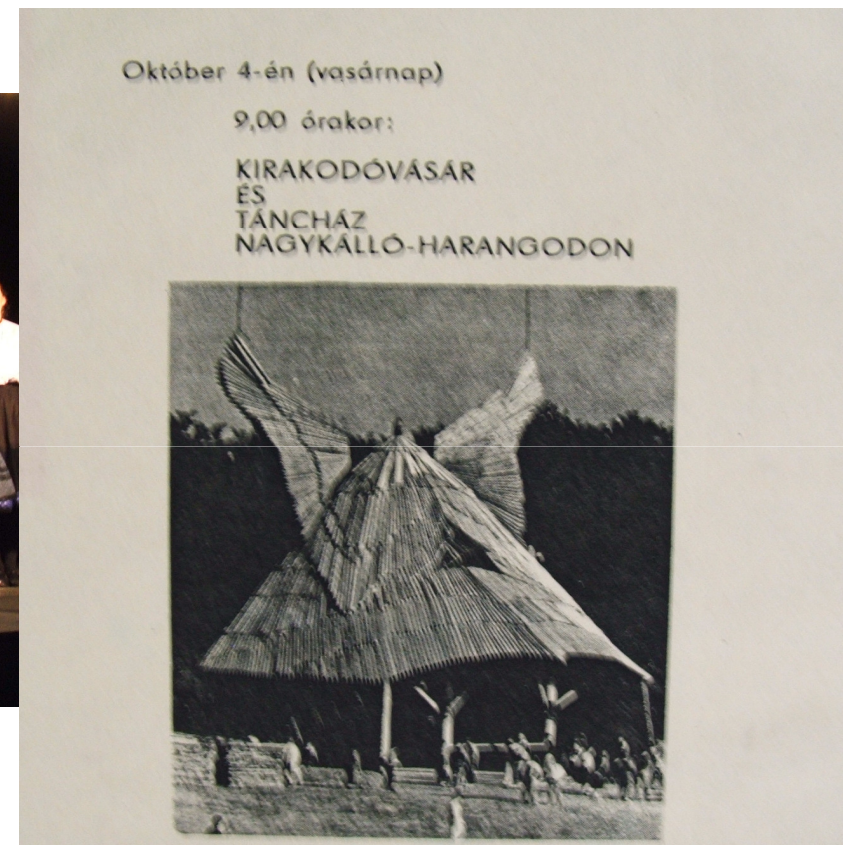
A néptáncfesztivál ideje alatt
KÉPZŐMŰVÉSZETI és FAFARAGÓ
kiállítás a művelődési központ kamaratermében.

NÉPMŰVÉSZETI KIRAKODÓVÁSÁR
a főtéren



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

FESZTIVÁLOK - TÁNCHÁZ



A minősítési rendszer...



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

GYERMEKTÁNCHÁZAK



A népi gyermekjátékok szerepe...



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

„FÖLSZÁLLOTT A PÁVA”

Kategóriák:

- Énekes szólisták
- Hangszeres szólisták
 - Énekegyüttesek
 - Zenekarok,
hangszeregyüttesek
 - Táncos szólisták
- Néptáncgyüttesek

A műsor és a
táncház
mozgalom ...



TÁNCHÁZ EGYESÜLET

- az egyesület az 1990 alapított Táncházi Kamara jogutódja
- a táncházmozgalom és a hozzá kapcsolódó művészeti ágak társadalmi szervezete
- az UNESCO „Legjobb megőrzési gyakorlatok” regiszterében 2011. november 25-től szereplő és a Hungarikum Bizottság által 2013. január 31-től hungarikumnak minősülő „Táncház módszer, mint a szellemi kulturális örökség átörökítésének magyar modellje” fenntartásáért tevékenykedő szakmai közösség
- táncházak, együttesek, zenekarok, rendezvények

<http://tanchaz.hu/hun/>



TÁNCHÁZI ÉTELEK

A „zsírosdeszka”, a paprika, a hagyma és a bor/pálinka helye...

Táncházi mulatsággal egybekötött főzőversenyek...

Főzőfesztiválok táncházai...



30 ÓRÁS TÁNCHÁZ REKORDKÍSÉRLET

2014. Nagykálló-Harangod
Téka Tábor



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

FELHASZNÁLT IRODALOM 1.

BENEDEK Mariann – STARK Judit: Fesztiválvilág. Turizmus Bulletin XIII/3. 2009. 35–44.

BENKŐ András: A népzenei-tánc házas turizmusról. (Szemelvények Benkő András szakdolgozatából.) *Folkmagazin* 2002/4. 40–41.

DIÓSZEGI László: A tánc házmozgalom története és jelene. *Folkmagazin* 2012/2. 10–12.

FARKAS Zoltán: Néptánc alaptechnikák módszertana. Ugrós – lakócsai táncok – kalotaszegi csárdás. 2001, Budapest: Planétás Kiadó

JÁVORSZKY Béla Szilárd: A magyar folk története. 2013, Budapest: Kossuth Kiadó Zrt.



FELHASZNÁLT IRODALOM 2.

JUHÁSZ Katalin: Öltözködési divatok a táncházmozgalomban.
Folkmagazin 1997/3. 4–5.

KARÁCSONY MOLNÁR Erika – TÁTRAI Zsuzsanna: Adalékok a hagyományörzés lehetőségeihez és módjaihoz a 21. század küszöbén. In Cseri Miklós – Kósa László – T. Bereczki Ibolya (szerk.): *Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón. A Magyar Néprajzi Társaság 2000. október 10-12. között megrendezett néprajzi vándorgyűlésének előadásai.* 645 – 676. Szentendre: A Magyar

Néprajzi Társaság és a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum
RATKÓ Lujza: „Nem úgy van most mint volt régen...” A tánc mint tradíció a nyírségi paraszti kultúrában. 2006, Nyíregyháza –

Sóstófürdő





DEBRECENI EGYETEM

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014
Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású
egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE